

Prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – C.Valah

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, A. Pahopol, A. Minciuna

Î N C H E I E R E

01 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

judecător

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat, Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Asociația de Coproprietari în Condominiu nr.55/145 împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie și Primăria mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoria Buiucani, mun.Chișinău din 03 iunie 2016,

c o n s t a t ă

La 05 februarie 2016, Asociația de Coproprietari în Condominiu nr.55/145 (ACC nr.55/145) a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie și Primăria mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

In motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că este proprietarul construcției capitale amplasată pe terenul cu suprafața de 0,035 ha, nr. cadastral 0100216804, din str. Ciocîrliei, mun. Chișinău.

Menționează că, la 28 ianuarie 2013 a depus la Primăria mun. Chișinău o cerere de modelul stabilit privind cumpărarea terenului aferent, cu anexarea tuturor

actelor necesare pentru depunerea unei astfel de cereri și achiziționarea terenului aferent, care sunt prevăzute la pct. 14 din Regulamentul pentru vânzare-cumpărare terenurilor aferente din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale, cât și suplimentar celor indicate de autoritățile locale, copiile actelor legalizate notarial.

ACC nr.55/145 indica că, cererea cu anexarea tuturor documentelor în adresa Primăriei mun. Chișinău, a fost depusă la 28 ianuarie 2013 și autoritatea publică locală era obligată, în termen de cel mult până la 28 februarie 2013, să examineze posibilitatea vânzării terenului aferent solicitat, iar în cazul acceptării, să permită perfectarea în continuare a documentelor.

La 23 februarie 2013, reclamanta a recepționat scrisoarea Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, prin care a fost informat că cererea se examinează și va fi informat suplimentar, însă ulterior răspuns nu a mai primit. Luând în considerare că autoritățile locale nu au examinat în termenul legal cererea de privatizare a terenului aferent și nu au formulat obiecții în privința documentelor prezentate și a lotului nominalizat, la 22 martie 2013 s-a adresat la Judecătoria Centru, mun. Chișinău cu o acțiune privind recunoașterea ca ilegală neexaminarea cererii și obligarea emiterii actului administrativ.

Menționează reclamanta că, la 25 octombrie 2013, prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău, s-a admis parțial acțiunea înaintată de ACC nr.55/145 către Primăria mun. Chișinău și Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, intervenient accesoriu Consiliul mun. Chișinău. S-a recunoscut ca fiind ilegală neexaminarea în termenul prevăzut de lege, de către Primăria mun. Chișinău, a cererii ACC nr.55/145 privind cumpărarea terenului aferent, fiind obligată Primăria mun. Chișinău să dea răspuns la cererea ACC nr.55/145 din 28 ianuarie 2013 privind cumpărarea terenului aferent.

Hotărârea a rămas definitivă și irevocabilă la 25 noiembrie 2013, respectiv potrivit art.31 din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, hotărârile judecătorești irevocabile, adoptate în condițiile prezentei legi, constituie titluri executorii.

La 17 decembrie 2013, executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, prin încheierea nr. 056-605/2013, a primit spre executare documentul executoriu (hotărârea) cu nr. 3ca-1 112/2013 din 25 octombrie 2013, încheierea fiind adusă la cunoștință Primăriei mun. Chișinău la 18 decembrie 2013, prin care s-a acordat termen de executare benevolă.

Afirmă că, încheierea nr.056-605/2013 i-a fost adusă debitorului la cunoștință la 18 decembrie 2013, termenul executării hotărârii judecătorești a expirat la 18 ianuarie 2014. Ca urmare, executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie, prin încheierea nr.056-349r/2014 din 03 ianuarie 2015, a intentat procedura de executare silită a documentului executoriu prin care a obligat Primăria mun. Chișinău să execute documentul executoriu (hotărârea).

Prin răspunsul din 06 februarie 2014, Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a informat executorul judecătoresc că, petiția privind executarea documentului executoriu (hotărârea), se află spre examinare în cadrul Direcției juridice, respectiv, după expunerea ultimei pe marginea acestei petiții, executorul va fi informat despre măsurile întreprinse.

La 07 martie 2014, 23 aprilie 2014 și 18 septembrie 2014 prin somații executorul judecătoresc s-a adresat către reprezentanții debitorului, solicitând acestora de a se conforma prevederilor legale privind procedura de executare a hotărârii judecătorești și să fie informat referitor la măsurile întreprinse însă somațiile au rămas fără răspuns.

Reclamantul indică că, executorul judecătoresc a întocmit la 10 noiembrie 2014 procesul-verbal cu privire la contravenție nr.056-349r/2014, pe faptul că Primarul mun. Chișinău, fiind o persoană cu funcții de răspundere, se eschivează de la executarea hotărârii judecătorești irevocabile.

Accentuează că, prin refuzul executării unui act judecătoresc în perioada 18 ianuarie 2014-01 februarie 2016, reclamantul a fost privat de garanțiile oferite, inclusiv prin prisma art.6 § 1 CEDO și că din cauza neexecutării hotărârii nu a putut beneficia de bunurile sale, dreptul ACC nr.55/145 la protecția proprietății, drept garantat de art. 1 Protocolul nr. 1 CEDO, fiind încălcat, din ce rezultă că imposibilitatea de a obține executarea hotărârii până la momentul de față, constituie o ingerință în dreptul reclamantului la respectarea bunurilor sale.

La 15 mai 2015, a înaintat acțiune împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral, iar prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 iunie 2015, s-a admis acțiunea parțial, fiind constatat faptul încălcării dreptului ACC nr.55/145 la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 25 octombrie 2013, în rest, acțiunea s-a respins. Hotărârea în cauza respectivă a rămas definitivă și irevocabilă.

Menționează că, deși prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 iunie 2015 s-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 octombrie 2013, potrivit art.1 din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, care prevede că, scopul Legii este crearea în Republica Moldova a unu remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu poate beneficia de bunurile sale așa precum este prevăzut la prima propoziție a primului paragraf al art. 1 al Protocolului nr.1 la Convenție.

Invocă că, este impus de a se adresa iarăși în instanța de judecată cu o cerere de a constata că în perioada 18 ianuarie 2014-01 februarie 2016, Statul i-a încălcat

dreptul său la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești prin neexecutarea continuă a hotărârilor.

A menționat, că Republica Moldova ca stat democratic de drept, a consfințit că protecția personalității constituie obligație prioritară, iar drepturile și libertățile cetățenilor sunt considerate valori supreme și garantate de normele constituționale, ce impune administrației publice participarea activă la formarea și executarea politicii de interes general.

Solicită ACC nr.55/145, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iunie 2016, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Asociația de Coproprietari în Condominiu nr.55/145 împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Bănărescu Anatolie și Primăria mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului moral. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Asociației de Coproprietari în Condominiu nr.55/145 la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr.3ca-1112/2013 din 25 octombrie 2013. S-a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Asociației de Coproprietari în Condominiu nr.55/145, a prejudiciului moral în mărime de 10 000 (zece mii) lei. În rest, pretenția privind repararea prejudiciului moral în mărime de 490 000 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 23 iunie 2016, Ministerul Justiției, a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iunie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016 s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, din 03 iunie 2016.

La 09 decembrie 2016, Ministerul Justiției, a declarat recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iunie 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

În susținerea cererii de recurs a invocat că, decizia Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2016 este neîntemeiată și urmează a fi casată, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material.

Reține că, concluziile instanței de apel derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Menționează că, potrivit practicii juridice naționale, Statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin intermediul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Acest drept nu poate obliga un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil oricare ar fi ea și oricare ar fi circumstanțele, în schimb, Statul are obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin. Respectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate și suficiente.

Menționează că, instanța de apel temeinic și legal a menținut hotărârea instanței de fond ce ține de pretenția încasării prejudiciului material, în condițiile în care Ministerul Justiției, nu poate fi obligat să execute din contul Statului o obligație care îi revine nemijlocit Primăriei mun. Chișinău.

Prin urmare, în ce privește încasarea sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în urma încălcării termenului rezonabil la executarea hotărârii judecătorești, instanța de fond nejustificat, exagerat și excesiv a dispus încasarea din contul bugetului de stat a acestui prejudiciu, în condițiile în care pricina nu a fost examinată sub toate aspectele și s-a dat o apreciere incorectă probelor prezentate.

Remarcă că, în materia drepturilor omului potrivit jurisprudenței Curții Europene, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie prin sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant. Mai mult ca atât, la acest compartiment, semnaleză că potrivit jurisprudenței Curții Europene versus Moldova în spețe ce țin de acordarea de către autoritățile locale de spațiu locativ, suma acordată a fost între 1 000,00 (una mie) euro - în mediu pentru 4 ani de neexecutare și 3 000,00 (trei mii) euro - în mediu pentru 11 ani de neexecutare.

Consideră că, instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerație circumstanțele de drept invocate de către Ministerul Justiției, și anume: art.5 din Legea nr. 87, care prevede expres că, la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

La 11 ianuarie 2017, ACC nr.55/145 a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil (f.d. 152-154).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă, că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 21 septembrie 2016 (f.d.134-137), fiind expediată în adresa părților prin scrisoare de însoțire la 06 octombrie 2016 (f.d.138) și însă la dosar nu există probe care ar confirma recepționarea de către recurent Ministerul Justiției a deciziei motivate.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 434 alin. (1) CPC, instanța de recurs constată că recursul depus de către Ministerul Justiției la 09 decembrie 2016 (f.d.141-146) a fost declarat în termen.

Verificând motivele invocate în cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției, Colegiul atestă că acesta nu indică nici un argument vis-a-vis de legalitatea deciziei instanței de apel. Drept urmare, se reține că argumentele invocate în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției, nu pot constitui temei de admitere a acestuia, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt. În această ordine de idei și prin prisma celor menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Ministerul Justiției urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește

procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Călăuzindu-se de prevederile art. 440 CPC, Colegiul a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Instanța de recurs reține că, argumentele invocate de către Ministerul Justiției în cererea de recurs, poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar. Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându - se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă că „... art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (cauza Rebaït și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, aplicând corespunzător normele de drept material și respectând normele de drept procedural, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecător

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari